

Redaktor odpowiedzialny Teodor Żybiński w Poznaniu

DZIENNIK POZNAŃSKI

Przedpłata kwartalna... w Warszawie 2 tal. 15 sgr.

Cena ogłoszeń (inseratów): od wiersza drobnego 1 sgr.

AGENTURY DZIENNIKA POZNAŃSKIEGO: w Wroclawiu: Kary & Przedozi, Schubbrücke 7 i Jenko & Sarnighausen...

Na miesiące maj i czerwiec otwieramy osobny abonament. Prenumerata dla abonentów miejscowych wynosi 2 tal.

POZNAŃ, 2 maja.

Charakterystyczną cechą dzisiejszych doniesień jest to, że gdy jedne podają faktyczne wiadomości o groźnej postawie Włoch, Austrii i Prus...

fnie rozporządzonych kroków militarnych. Jak się dowiaduje B. B. Ztg, miał hr. Hohenthal wczoraj wręczyć gabinetowi berlińskiemu depeszę pana Beusta...

List w tej chwili otrzymany z Paryża konstatuje, że wszelkie uspokajające artykuły półrządowych organów nie są w stanie osłabić przekonania w niemieckich organach...

Przebieg ciekawego posiedzenia izby gminnych w Londynie, na którym przyjęto większością 5 głosów rządowy bill o reformie wyborczej...

Telegram z Bukaresztu donosi, iż rząd tymczasowy nie wątpi o przyjęciu wyboru na tron rumuński księcia Karola Hohenzollern, oraz o potwierdzeniu go przez mojarstwę opiekunkę...

Na przedostatnim posiedzeniu sejmiku galicyjskiego w Lwowie w toku obrad nad kwestyą językową, zabrał między innymi głos poseł sanocki p. Ludwik Skrzyński...

Należy nasamprzód rzecz jasno postawić i ściśle określić. Idzie tu o orzeczenie — w regulaminie — iż językiem sejmiku i wydziału krajowego, językiem reprezentacji krajowej — językiem ustawodawczym ma być jeden tylko język tj. język polski...

jąc być Litwinami i Rusinami. I w tej to jednoci narodowo-politycznej przetrwały te ludy aż do ostatnich czasów...

To więc tylko utrzymać chcemy, do czego niezaprzeczone, lecz niestety zaprzeczane nam z jednej strony prawo mamy. Prawo to pojmujemy i wykonujemy chętnie w duchu tradycji naszych...

Przy tych dobrych chęciach naszych wątpić nawet nie mogą Rusini. Bo jakżeż my dziś słabi i ugięci mieliśmy im odmawiać tego, czego im ojawie nasi w całej siłę i potęgę swojej nigdy nie odmawiali...

Gdzie chce, aby charakter narodowy tej ziemi polskiej, jeżeli nie zatartym — bo to być nie może — lecz w wątpliwym podanym został przez przyjęcie dwóch języków ustawodawczych...

Gdzie usiłując temi dwujęzycznymi pętami skrupować naszą ustawodawczą działalność...

Gdzie w swoim wyłącznie interesie rozierać zamierzają to, co przez pół tysiąca lat w jednoci było: tam przeciw stronnictwu temu wystąpić musimy oparci na prawo i słusznosci i ze stanowiska tegoż stronnictwa zabiegami, ani żadną groźbą zepchnąć się nie damy...

złąd powstać musi, trudno nie uśmiechnąć się na ten rodzaj germanizowania kraju przez cywilizatorów niższego rzędu. Że Moskale robią cyrulika komisarzem spraw włościańskich, to rzecz nie nowa...

Światlejsi z Niemców widzą też śmieszność tego rodzaju germanizowania i pragną to postępowanie usprawiedliwić historycznym dowodem, że przywracają tylko stare nazwy niemieckie, spolszczone i zatarte za panowania polskiego...

Niepodobna walczyć z takimi rycerzami. Zostawiamy im też do woli ich mania przekształcania nazw wsi polskich i germanizowania w ten sposób krajów naszych...

Ważne i wiele zajmujące było dzisiejsze posiedzenie. Na porządku dziennym było sprawozdanie wydziału kra-

Wiadomości urzędowe.

Npian raczył pierwszego burmistrza miasta Torunia, nadburmistrza Körnera, wybranego powtórnie przez reprezentacyę miejską, potwierdzić w dalszym urzędowaniu na lat 12.

Korespondencje Dziennika Pozn.

Z Brodnickiego, 1 maja. E. Swywoła tutejszych niemieckich właścicieli ziemskich w nadawaniu wsiom polskim nazw niemieckich, staje się już manią i w tej ekstrawagancji dochodzi śmieszności...

OBSERWACYE W SZYLCE

Przez cały dzień 12 października, sucha mgła zalegała w powietrzu; chmur, oboków niewiada; całe sklepienie niebios odkryte szarą, jednolitą białością mgły...

rzeki zamarzają, zimą liczyć trzeba; dzień 8. Dymitra (v. s.) jest epoką zamarzania rzek w nercyjskim powiecie. Dnia 8 i 9 były dnie jasne, mroźne; tegoroczna jesień jest szczególnie piękna...

Według starych moskiewskich zwyczajów, kobieta w towarzystwach, manowiec takich, w których też mężczyźni zabawiają, nigdy nie bywa. Dla tego też te panie czują się jakby w nie swoim żywiole...

Lwów, 27 kwietnia. (b) (Sprawozdanie z 79 posiedzenia sejmiku krajowego).

jowego o wnioskach ks. Pietruszewicza i hr. Leszka Borkowskiego...

Wysoki sejm rzący uchwałę: I. Jako postanowienia zamieścić się mające do regulaminu sejmowego.

Marszałek urzęduje w języku polskim. Na podania ruskie daje marszałek odpowiedź w języku ruskim...

Protokół obrad sejmowych winny być rozdawane w języku polskim i ruskim.

Przy stawianiu wniosków, wnoszeniu interpelacji i przy rozprawach winien być używany język polski lub ruski.

Sprawozdania wydziału krajowego i komisji będą rozdawane członkom sejmów w języku polskim i ruskim.

Sejm uchwała w języku polskim.

II. Jako dodatek do instrukcji dla wydziału krajowego. Wydział krajowy urzęduje i koresponduje w języku polskim.

Po zagajeniu rozpraw jeneralnych zabrał głos pierwszy ksiądz ruski Antoni Dobrzański...

Ksiądz Dobrzański dowodził z historii, że Ruś aż do czasów zapanowania Jezuitów była w połączeniu z Polską...

Marszałek daje głos drugiemu mowcy jeneralnemu ks. Guszalewiczowi. Obszerną tę mowę pełną cytą z licznych starożytnych pisarzy...

Mówił on krótko, ale bardzo dobrze. Z mowy jego ledwie jednak część doszła do łóżki dziennikarskiej...

Marszałek daje głos hr. Gołuchowskiemu. Oto w skróceniu treść mowy Gołuchowskiego:

Wydział krajowy układając regulamin obrad sejmowych wiedział, że powinno być wyraźnie powiedziane, jaki język ma być sejmów i wydziału językiem urzędowym...

Co do sejmów, nikomu tu nie zawadzi, że jeden mówi po polsku, drugi po rusku...

Po wódcę, roznoszą zwykłe na tacy herbatę w filiżkach porcelanowych, cukier, śmietankę i ciastka...

Do stołu grających przysiadł się Po. oficer chudy, wywiły, wysoki, — który w jednym tygodniu wygrał 1500 rs., a w następnym przegrał je...

W godzinie 9 wniesiono stoły zastawione pierogami, kremami, pieczysem, psztetami i różnymi przysmakami...

wiedź, każde postanowienie musiało w dwóch językach być wygłaszane. Mógłby nawet i musiały być wszczęte spory...

Galicja po wyłączeniu Niemców i Żydów, ma dwie narodowości liczebnie obok siebie stojące na równi...

Marszałek daje głos drugiemu mowcy jeneralnemu ks. Guszalewiczowi. Obszerną tę mowę pełną cytą z licznych starożytnych pisarzy...

Dodawać nie potrzebuję, że ks. Dobrzański i ks. Giniewicz mówili po rusku.

Ostatni głos w tej sprawie miał referent Wydziału Kabat.

Mówił on krótko, ale bardzo dobrze. Z mowy jego ledwie jednak część doszła do łóżki dziennikarskiej...

Miano więc przystąpić po zamknięciu rozpraw jeneralnych, do dyskusji specjalnej...

zawsze przy każdej w tej okolicy uroczystości, przez Józefa Majewskiego, kucharza z Kaliskiego...

Po wieczery eleganci zaproponowali tańce. Sproawdzono grajka, ubogiego katorżnika Niemca...

Kiedy się tak bawi towarzystwo, młodzież od kart nie odstępowała, starsi mężczyźni ciągle pili wódkę...

wszczęły się zwawę rozprawy nad wnioskiem Gołuchowskiego. Tak ze strony frakcji ruskiej jak i ze strony posłów naszych...

Kr. marszałek widział się zmuszonym zawiesić na kwadrans posiedzenie, aby w pogadance prywatnej doprowadzić do porozumienia.

Wiedeń, 30 kwietnia.

Jeszcze w sferach rządowych utrzymuje się pozornie nadzieja utrzymania pokoju; ale ta tak słabiej zawieszona nici, że lada chwila grozi zerwaniem...

Ze składów rządowych sukna, mundurów i skórzanych przyborów wojskowych, uwożą codziennie ładunki aeraryalne i najęte, znaczne ładunki ku kolejom żelaznym...

Kolęta przez dom Rotszyldów w części kupiona, jest największą w Austrii. Kapitał akcyjny wynosi guldenu 300 milionów...

We Włoszech koncentrują wprawdzie siły wojskowe na łądzie i ściągają je w znacznej ilości ku Lombardii...

Nie wchodząc w te odległe i problematyczne kombinacje przyznać jednak trzeba, że ważny czynnik polityczny, jakim się stały od r. 1860 Włochy...

Dotychczas kraj ten był uważany przez rząd i rządzących za kraj obcy; w języku urzędowym, w tytułach, w obwieszczeniach i aktach publicznych...

Nie ma w tym kraju przyjaźni, nie ma zwolenników Austrii; tylko wszystko co krajowe jest... anti-austriackie. Można śmiało powiedzieć...

Zdaje się, że ostatecznie do tego przystąpi, ale kiedy? w jakich okolicznościach? pod jakimi warunkami? — to jest cała kwestya.

Przewidzieć, zapobiedz, w tym mądrość polityczna. W r. 1848 mogła być Austria za odstąpienie Lombardii...

W r. 1859 wydała Austria sama przeszło 200 mil. otrzymała z tego 40 — więc straty było 160 — a wzięła 200 mil., które jej ofiarowano w r. 1848...

rowie, inaczej się bawi. Oto jest bal w kupca Makiejewa. Zebrała się na nim śmietanka towarzyska...

Panie z młodzieżą tańczą polkę, potem walc, mazura, kontredans; w drugim zaraz pokoju ludzie poważni i praktyczni...

W półgodziny potem pułkownik zaczął przegrywać i pasjonować się, — nareszcie rozłoszczony na fortunę, która się od niego odwróciła...

Włoszech konkurować z pruskim, z powodu ceł nierównych (Differenzial-Zoll). Dziś rzeczy we Włoszech stoją tak, że rząd włoski nakazuje uzbrojenie...

To samo dotyczy Prusy. Do tych insynuacji dodać należy głos Constitutionnela i z pewną wariantą La France.

Włoska Opinie powiada, że nie dozwoli się zbierać ochotnikom na granicy, i że Garibaldi siedzi na swojej wyspie...

Wczorajszy dziennik urzędowy ogłasza nowe prawo finansowe, które upoważnia ministra finansów do zawarcia nowej pożyczki w wysokości 60 milionów guldenu...

Jeszcze od r. 1865 datuje upoważnienie zaciągnięcia pożyczki na dobra kameralne, czyli posiadłości nieruchomości państwa...

Ponieważ zaś sprzedać takiej ilości nie można w krótkim czasie, więc z conto tych listów zastawnych (Pfandbriefe) wydane będą asygnacje au porteur...

Jeśli wydać będą asygnacje, to w miarę ich wydania, złożone będą listy zastawne jako pokrycie ich w tym instytucji, którym się zajmie ta operacja.

Komisyja kontroli dawniej już ustanowiona (Staatsschulden-Controll-Commission), przyłoży swoją kontrasygnaturę tak na listach zastawnych, jak na „Tresorscheinach“...

Jako hipotekę rząd austriacki daje dochodowi solnym Wieliczce. Najpewniej więc dojdzie zastawiony. Głównie austriacki instytut zwany Bodencredit Anstalt...

Warunki, pod którymi będą wydane listy zastawne, znane jeszcze. Prawdopodobnie na lat 40—50 będą jinne amortyzowane za opłatą mniej więcej 5 1/2 pct...

Czy jaka nowa kontrola będzie zaprowadzona w Wieliczce przy wydobyciu soli, sprzedawaniu, dostarczaniu pewnej ilości Moskiewie podług ugody zawartej itd., o tem nie słychać.

PRUSY.

Berlin, 1 maja. Wczoraj w południe pracował król kilka godzin z ministrem wojny p. Roon i z gabinetem wojennym...

Jeżeli Prusy przystaną na taki stosunek, będą oczywiście zniewolone przystąpić w toczących się rokowaniach warunki, jakie im Austria i sprzymierzeńcy jej podkują...

Wzajemnie się nie pozwala. Na wieczorkach bywają tu i oficerowie, gdzie pijąc wspólnie z chłopami i katorżnikami...

Gmin ma zimą swoje wieczorynki, na których wódka, obfite jedzenie, śpiewy i bałajka rozwesela serca. Wszystkich tajemnic wieczornej przywyty słońca nam nie pozwala...

W sąsiedztwie mojem, na jednej z wieczorynek, oficer artylerii pokłócił się z oficerem górnictwa. Widąc zawczasu już jeden i drugi sprowadził sobie pomoc...

W godzinie 9 wniesiono stoły zastawione pierogami, kremami, pieczysem, psztetami i różnymi przysmakami...

W półgodziny potem pułkownik zaczął przegrywać i pasjonować się, — nareszcie rozłoszczony na fortunę, która się od niego odwróciła...

W sali grała muzyka kontr. Jansa i młodzież zabierała się do tańca. Pułkownik ukłonwszy się jednej z pań, zaprosił ją do tańca...

(Dokończenie nastąpi)

na południe od niego będzie rozłożona, sprawa Austrii przy wojennym jej wystąpieniu różnicę tylko nie wielu dni przewodzi kolejka żelazna.

Takie polityczne stosunki wymagają pewnego poządu i spokojnej, wolnej od namięgłości decyzji. Rząd pruski zaś, któryby kraj na niebezpieczeństwo oczywistego kłopotu bez wszelkich kroków ostrożności wystawiał, nie byłoby zdaniem naszym wolnym od zarzutu zaniedbywania interesów państwa w sposób krótkowidzący i niedoświadczony.

Ten sam dziennik podaje także dzisiaj bliższe szczegóły o depezach, które w ostatnim czasie przychodziły dotąd lub ztąd wychodziły, jako to o znanych dwóch depezach austriackich, o depezie pruskiej do pościa królewskiego przy dworze drezdeńskim, żądającej cofnięcia brojeń saskich, i o najświeższym okólniku do posłów pruskich, orientującym ich co do zapatrywania się gabinetu berlińskiego na kwestyę reformy niemieckiej. Okólnik ten na to głównie jak słyhać, zwraca uwagę, że wydział powołany, wybrany jest w Frankfurcie jedynie w celu wypracowania uchwały Związku, orzekającej o wniosku powołania reprezentantów niemieckich. Odrzucenie tej kwestyji zasadniczej będzie zarazem odrzuceniem samego wniosku.

O przebiegu i wniosku konferencji ministeryalnych w Augsburgu nie dotychczas wiadomo.

ANGLIA.

London, 28 kwietnia. Piszą ztąd do Koeln. Ztg. Dziś rano po 3 godzinie ukończono dziwidzionowu deatę nad billem reformy. Z 631 obecnych członków — szcza to rzadko kiedy w izbie gminnych widziana — głosowało 318 za a 313 przeciw wnioskom rządowemu. Tak więc rząd uzyskał większość 5 głosów i nominalnie wyzwał zwycięsko z tej próby, faktycznie i praktycznie jednakże poniósł porażkę. W walce tej chodziło o wielką, oniosłą zasadę, o reformę reprezentacyi krajowej, specjalnie zaś o rozszerzenie prawa wyborczego. Biedna aktyka rządu pozwoliła stronnictwu przeciwnemu zadać osmiertelną wniesioną ustawie bez zacepienia idei reformy. Faktycznie walczyła opozycja przeciw samej zasadzie, jawnie zaś występowała tylko przeciw formie, taki rząd zasadzie nadał. Zaden z mówców opozycyjnych, wyjątkiem jednego p. Lowe, nie odważył się otwarcie twierdzić, że prawo wyborcze w stanie obecnym bez wszelkich zmian pozostać winno, a jednakże cała lewica jako jeden mąż głosowała. Za nią poszło wielu liberałów, którzy wyborcom swym do popierania reformy się zobowiązali, potem przed nimi i własnym sumieniem tén się uniewinniają, że nie przeciw zasadzie, tylko przeciw sposobowi przeprowadzenia jej występowali. Wielki brak szczeroci po jednej, a mało taktu i upór po drugiej stronie. Gdyby Gladstone jeszcze wczoraj przed rozpoczęciem posiedzenia drugą część billu na stoł izby wydobyl, głosowanie nie mogłoby żadną miarą tak haniebnie wypaść dla rządu. Lecz do tego nie dał się nakłonić. W oczach jego byłoby to niegodnym uniesieniem się rządu, który zyskał sobie prawo do bezwarunkowego zaufania stronnictwa liberalnego. Tymczasem drudzy twierdzili, że to byłoby ubliżeniem własnym izbie, głosować za rozporządzeniem, którego następstwa, dla tego, że tylko do połowy jest znane, nie dają się obliczyć. Ci tam mówili: Chcemy tylko uznania zasady i wotum zaufania; ci tu zaś: my (t.j. poprawka (Grosvenora) nie wchodzący w rozbiór zasady, lecz czemyśmy się metody rządu, a metodę tę potępiamy. Lord Stanley pierwszy był, który z tego stanowiska rząd zastąpił, a za nim poszli inni mówcy opozycy, podczas gdy stronnicy rządu tylko przy zasadzie obstawali a metodę przeciwnicy nader słabo bronili, ponieważ się tén nie bardzo dała bronić. Ztąd tén poszło, że wiele rozprawiano z obu stron, lecz nie wiele się ścierano i liczne mowy, nie wynnijają nawet mów Stanleya, Bulwera, Lowego, Disraeliego, Brighta, Milla i Gladstone więcej chwilowe, niż dziełowe mają znaczenie. Tém się tén tłumaczy, dla czego długie debaty mimo wielu świętych epizodów za granicą prawie żadnego nie budziły zajęcia, a nawet w kraju samych nie bardzo zwracały uwagę publiczności. Co w tym wach za i przeciw dało się powiedzieć, wszystko to wyczerpnął pierwszy wieczór, potem zaś o to tylko jeszcze chodziło, czy rząd w ogóle i jaką uzyska większość. Dzisiaj rano o 1 godzinie w chwili, gdy Disraeli zakończył swą mowę, obliczono tę większość dziwnym sposobem właśnie na 5, podczas gdy kilka godzin poprzednio rachuba wahała się między 2 a 15 głosami. Natłok publiczności był tak wielki, że od 6 godzin nikogo już nie wpuszczano do matego przedsiönku, przytłaczającego bezpośrednio do sali posiedzeń. W wielkiej sieni czekała publiczność cierpliwie, póki nie oznajmiono wyniku głosowania. Galerya damska wypróżniła się około 1 godziny, tylko dwie damy wytrwały statecznie aż do końca. W izbie strasznie było gorąco dla ogromnego tłoku.

Co dalej nastąpi, nikt jeszcze nie umie powiedzieć. Russell się jednakże ciągle pogłoska o wystąpieniu Russella z gabinetu mimo zapowiedzi Gladstone, że obrady komitetowe nad billem pojutrze się rozpoczną. Wiadomość Star'a, jakoby rząd zamierzał bill cofnąć i nową ustawę przedłożyć parlamentowi, mającemu się w listopadzie zwołać, nie zasługuję dla wewnętrznego swego niepodobienstwa na wiarę. Podobnie i wieść, że lord Derby odważy się na utworzenie ministerstwa z samych torysów. Gdyby krok ten zrobił, nie utrzymałby się ani 6 miesięcy; ponieważ zaś sam dobrze o tém wie, dla tego tén go nie zrobi. W razie więc złożenia teki przez Russella, zostaje jeszcze tylko trzecie ministerstwo Stanleya, opierające się na nieco fuzyi, a dużo konfuzyi. Lecz i takimiu bezkrólewciu, gdyby rzeczywistość przyszło do skutku (co jest jeszcze bardzo wątpliwem), nie można długiego istnienia rokować.

WŁOCHY.

Florenca, 29 kwietnia. Od poranku 26 kwietnia ogromny ruch panuje na półwyspie apenińskim. W dniu tym odbyła się tutaj narada wojenna, na której ze względu na energiczne przedstawienia Francyi, przypominającej Włochom, aby stósownie do ugody wrześniowej przed wpływem dwóch lat ani Rzymu ani Wenecyi nie zaciepiali, postanowiono zbrojeniom nadać przynajmniej przed publicznością charakter środków li tylko odpornych. W szczególności zgodzono się na następane kroki militarne: dokonanie prac fortyfikacyjnych w Bolonii i obwarowanie Kremony z funduszu 300 milionów lirów, który izby już przed 14 miesiącami na wzmocnienie twierdzy bolońskiej i obwarowanie wąwozów apenińskich wyznaczyły; postawienie korpusu obserwacyjnego pod Bolonią pod wodzą generała Cialdinięgo, zakupno koni i założenie dla ćwiczenia wojska dwóch obozów pod Piacenzą i Bresciami; wszystkie z powyżej wspomnianego funduszu. Admirałowie Albini i Persano zamianowani zostali komendantami flot, a generałowie Cialdini, książę Humbert, Chucciari i Brigone głównowodzącymi korpusów. Dla pozyskania zaś stronnictwa czynu postanowiono stósownie do wskazówek, które Garibaldi w rokowaniach swych z ministrem Chivaves dani był dał, zezwolić na tworzenie się oddziałów partyzanckich, których dowódców Garibaldi będzie mianował.

Lubo Włosi oddawna wojny z Austrią, jak zbawienia

wyczekiwali, zdaje się jednak, że nagłe zarządzenie i uskutecznienie gotowości wojennej Austriaków w Wenecyi niespodzianie ich zaskoczyło. Italie tak pisze o tém: „Wprawdzie Włochy zawsze silną miały wolę osobowobdenia Wenecyi w chwili ku temu przyznanej, woli tój jednak nigdy nie tały i w roku 1866 nie manifestowały jej jawniej niż w 1865 lub 1864, a mimo to Austria nie robiła takich kroków militarynych, jak obecnie. Cokolwiek we Wiedniu o tém mówią, jest tylko pretekstem. Chciano tam bowiem po prostu przyspieszyć przesilenie.“ Italie przeczy więc, jakoby Włochy dały Austrii powód do nadzwyczajnych kroków wojkowych; lecz upomina rząd zarazem, aby dbał o godność narodową, nie dawał Europie drugiego przedstawienia komedyi, odegranęj co dopiero między gabinetami berlińskim i wiedeńskim, które się o to sprzeczały, kto pierwszy zbroić się zaczął.

Austriacy w Weneckim taktę czynią przegotowania, jak gdyby wojna w tych dniach już miała wybuchnąć. Kawaler Toggenburg powołał w Wenecyi przedwładnych sobie urzędników i miał do nich wojenną przemowę, którą zakończył słowy: „Zbliża się chwila, w której będziecie mogli udowodnić swe przywiązanie do domu austriackiego.“ Pobór rekruta w Weneckim wygląda raczej na uprowadzanie z kraju wszystkich ludzi zdalnych do broni. Ściągają albo raczej chwytają ich i kolejka żelazna natychmiast odstawia w miejsca bezpieczne. Tak twierdzą dzienniki pruskie, mianowicie Köln. Ztg. — Przez powołanie rezerwistów, urlopików i tak zwanych przeszuczonych (Remissionirte) ze wszystkich klas od roku 1855 do r. 1865 i przez pobór rekruta z roku 1866 postawiono kadry na maximum siły i obecny stan armii o 3/4 wzmocniono. Na kolejach żelaznych, które dochodzą aż do granicy, nie przepuszczają już wcale pociągów. Stojące we Włoszech pułki węgierskie, czeskie, niemieckie i chorwackie odbierają codziennie posiłki. W Vicenzy nakazano już 22 kwietnia wedle doniesień medyolańskiego Pungolo wypróżnić tamtejsze seminarium i przysposobić na przyjęcie 6,000 wojska. Dziennik ów zamieszcza następną list z Werony z dnia 28 kwietnia: „Piszę w ogromnym pospiechu; cała armia austriacka na stopie wojennej. Wszyscy urlopnicy powołani. Wszyscy tkie rozporządzone kwatery zajęte. Kolej żelazna będzie mogła ztąd w przeciągu tygodnia wojsko i ryszunek wojenny do Rovigo przewieść. — Verona, 24 kwietnia. Nigdy w tych prowincjach, nawet w przedzieln sommaczy z roku 1859 nie widziano takiego ruchu wojennego; wszędzie żołnierze, broń, zapasy wojenne. W rozkazach powołujących do wojska napisano wszędzie: „Staw się, nawet w razie choroby, chyba że obłożysz.“

Telegramy.

Wiedeń, 1 maja. Oesterreichische Ztg nadmienia ze względu na stanowisko Bawaryi w obec projektu, o którym donosił kilka dzienników, oddania Bawaryi państwa na południu Niemiec, co następuje: „Nie nasza jest rzeczą, bronić od tego podejrzenia rządu wauka najbardziej niemieckiego z niemieckich monarchów. Ani żądamy, ani oczekujemy tego, iżby się Bawarya unosiła dla Austrii zapalem, lecz mamy prawo spodziewać się, iż w jakikolwiek okolicznościach, wiernie i silnie stać będzie po stronie niemieckiej.“

Drezno, 1 maja. Dresdner Journal udziela wiadomość, że w odpowiedzi na depezę pruską, która w zeszłą sobotę tu nadeszła, oddano dziś w Berlinie depezę z dnia 29 z. m. datowaną.

Paryż, 30 kwietnia. Monitor wieczorny donosi, że dziś odbyło się posiedzenie rady ministrów. Presse twierdzi, że narada ta stoi w związku z propozycyą księcia Metternicha, ażeby Austria i Włochy jednocześnie się rozbroiły.

Paryż, 1 maja. Constitutionnel w artykule podpisanym przez p. Limayrac dowodzi, iż w razie wybuchu wojny, odpowiedzialność nie czekałaby na Francyi, kończy zaś w ten sposób: „Konflikt przybrał pozażowania godne rozmiary. Wojna przeciw jeszcze nie wypowiedziana; obustronne objawy niepewności i wahania się w obec strasznej odpowiedzialności za pierwszy krok zaczęły, dotychczas istnieją. Z obu stron wychodzą skargi, obiedwie strony zbroją, a raczej, mówiąc dokładniej, każdy oświadcza, że jest zagrożonym, nikt przeciw dotąd nie powołał postanowienia rozpoczęcia kroków zaczepnych. Sytuacja ta pozostawia ciągle jeszcze otwarte pole dla rad i zgodnego pojednania się. Jeżeli jednak wojna wybuchnie, Francya na żaden sposób nie będzie za nią odpowiedzialną. Francya nie jest ani zawiądaną w sprawę wojny, ani tén może być skompromitowaną przez nią. Pozostanie ona zupełnie neutralną, zachowa całą swą wolność działania i nie mogłaby dać się unieść żadnemu wypadkowi przeciw swej woli.“

Paryż, 1 maja. Dzienniki tutejsze ogłaszają depezę hr. Mensdorffa do austriackiego pościa w Berlinie hr. Karoly z dnia 26 kwietnia. Hr. Mensdorff wyraża się w tym dokumencie, że cesarz przyjął z zadowoleniem pruską odpowiedź z dnia 21 kwietnia, w której rząd pruski przyjmował propozycyą jednoczesnego rozbrojenia. Cesarz gotów jest cofnąć wojska w Czechach stojące, zmuszony jest jednakże wzmocnić środki obrony w innych kierunkach i sądzi, że musi się zapewnić, iż ostatnia ta okoliczność nie przeszkodzi Rusom rozpocząć zbrojenia.

Depesza ta dodaje, że król Wiktor Emanuel zbroi celem wykonania napadu na Wenecyę, i że skutkiem tego Austria postawia armią swą na stopie wojennej. Rząd austriacki uważa, iż należy wiadomoci o tém gabinet pruski, ażeby uniknąć mylnych przypuszczeń. Austria przystąpi natychmiast do umówionego obustronne rozbrojenia, skoro tylko przekona się, że środki przedsięwzięcia na południu, żadnego na przywrócenie normalnych stosunków pomiędzy Austrią a Prusami nie wywrą wpływu. W razie gdyby Prusy rozbrojenie zależnem uczyniły od upewnienia, że niemieckie państwa związkowe dalszych przygotowań wojennych zaprzestaną, chciałbym — dodaje hr. Mensdorff — zwrócić na to uwagę, że o ile nam wiadomo, państwa te rzeczywistych zbrojeń nie poczyniły, a usposobienie rządów da zupełne rękojmic utrzymania pokoju w chwili, gdy Austria i Prusy urzeczywistnią pokojowe swe oświadczenia.

Ostatecznie będzie zupełne ukojenie obaw rządów niemieckich zależnem jedynie od Prus, jeżeli złożą one te zapewnienia co do utrzymania pokoju w łonie Związku, które my daliśmy na dniu 21 kwietnia naszym szprzymierzonym.

London, 30 kwietnia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby niższej oświadczył p. Gladstone, że skoro rozszerzenie prawa wyborczego już w zasadzie uchwalonem zostało, wniesie rząd w przyszły poniedziałek bill reformy dla Szkocyi i bill retribucyjny.

Florenca, 30 kwietnia. Donoszą o weneckiej granicy, że od jutra przybywać ma codziennie do Wenecy 8 pociągów przewozowych z wojskiem. Słyhać, że cały korpus armii ma być skoncentrowanym około Vicenzy.

Florenca, 1 maja. Senat przyjął projekt prawa o udzieleniu rządowi nadzwyczajnego kredytu, 78 głosami przeciw jednemu.

Florenca, 1 maja. Na dzisiejszem posiedzeniu izby poselskiej Boggio, który zdawał sprawę z najnowszego

projektu ministra skarbu oświadczył, że komisya przyjęła dobrze wiadomości podane przez Lamarmore i Scalęgo i wyraził nadzieję, iż Europa z gotowości, z jaką komisya do projektu się przychyliła a izba przychyli, wnioskować może, jak stanowczo Włochy zdecydowane są spełnić swe powołanie. Mowę Boggio przyjęto z wielkim poślaskiem. Projekt rządowy odmieniła komisya w porozumieniu z ministrem w tym sensie, że rząd ma być upoważniony stanowiąc aż do końca lipca 1866 potrzebnych do obrony kraju wydatków i starania się o nie przez użycie nadzwyczajnych środków; przyczem jednakże system podatków już uchwalonych przez parlament, albo mających się dopiero uchwalić pozostać nietkniętym winien. Izba przyjęła bez dalszej dyskusyi i wśród okrzyków entuzjazmu dla króla i Włoch wniosek 253 głosami przeciw 1 w tajemnym głosowaniu.

Wiadomości ze wszystkich prowincyi kraju potwierdzają, że tak ludność, jak armia powołanie do broni wita z zapalem. W Neapolu szaszły wielkie demonstracye przychylnie rządowi. Wiele dzienników zwraca uwagę na zgodę, która w obec terażniejszych wypadków między rozmaitemi frakcyami izby i kraju panuje. Dziwią się także dzienniki nad wiadomością podaną przez Indpendance Belge, jakoby Francya, a nie Włochy w obec Austrii jakieś zobowiązania względem przyszłych postanowień gabinetu włoskiego przyjęła. Domyślają się, że niezwyčajnie to przypuszczenie spowodował notoryczny zresztą fakt czysto obronny Włoch postawy.

Corriere Italiano donosi: W ministerstwie spraw wewnętrznych poczyniono wszystkie kroki do uruchomienia gwardyi narodowej.

Bukareszt, 1 maja. Obwieszczeniem ogłoszonym w urzędowym dzienniku zawiadomil minister spraw wewnętrznych ludność księstw naddunajskich, że deputacya do wybranego na hospodara księcia Karola Hohenzollern już wyjechała, i że nie ulega wątpliwości, iż książę ten wybór przyjmie, jako tén, że mocarstwa opiekuńcze akt wyboru zatwierdzą. Celem pokrycia pożyczki narodowej zamianował rząd komitet, z pierwszych bankierów i obywateli wpływowych złożony, który listy subskrypcyjne otworzy.

Prokurator generalny postawił wniosek u najwyższego trybunału, o ukaranie metropolity mołdawskiego za spełnianie w jego charakterze urzędnika państwa, zbrodni stanu.

Bukareszt, 1 maja. Wybrani dotychczas posłowie do ciała prawodawczego należą po większej części do liberalnej partyi bojarskiej.

Aleksandrya, 30 kwietnia. Wice król udał się wczoraj w podróż do Carogrodu.

Berlin, 2 maja. Spen. Ztg donosi: Jak się dowiadujemy z pewnych źródeł, przygotuje ministerjum spraw wewnętrznych nowy podział okręgów wyborczych do parlamentu. (Zdaje się, że tu mowa o parlamencie niemieckim w Frankfurcie n. M., który W. Ks. Poznańskiego i Prus Zachodnich nie dotyczy. P. R. Dz.) Wedle podziału tego mają nowe okręgi z uwzględnieniem istniejącego podziału na powiaty, obejmować po 75 do 100 tysięcy dusz.

Florenca, 2 maja. W Palermo szaszły wielka demonstracya na rzecz wojny. Opinię onę zaręcza, że angielski i bawarski posłowie w Wiedniu poczynili z powodu depezy włoskiej z dnia 23 z. m. na dniu 23 i 26 z. m. przedstawienia rządowi austriackiemu w kwestyi zbrojenia, podnosząc, że stanowisko Włoch jest pokojowe. Austria przeciw obstaruje przy zbrojeniu. — Opinię onę zaprzecza prawdziwość najnowszej depezy Lamarmory o zbrojeniach austriackich.

Paryż, 2 maja. Na bulwarach spadła renta na 64,95.

Wiedeń, 2 maja. Dziś wręczono tu dwie depezy pruskie z 28 z. m. Prusy wypowiadają swe zadziwienie, że Austria przyrzeczenie rozbrojenia tylko w ten sposób chce wykonać, iż zamierza cofnąć wojska z Czech i krajów graniczących z Prusami, zresztą zaś zbroi się dalej i innych rządów związkowych do rozbrojenia nie chce zacewzać. Prusy gotowe są cofnąć rozporządzone kroki militarne, byle Austria przyrzeczenia swe pierwotne co do rozbrojenia wykonała.

Kurs telegraficzny giełdy berlińskiej.

	Dnia 2 maja z d. 1	z d. 1
Powietrze: łagod.		
Zyto: słabnie		
maj-czerwiec.....	40% 42%	
na jesień.....	41% 43	
Okowita: ospale		
maj-czerwiec.....	13% 13%	
na jesień.....	14% 14%	
Olj: na wiosnę.....	14% 14%	
na jesień.....	11% 11%	
Owies: na wiosnę 26% —		
Zyto: 150 —		
Okowita: 80 31000		
Wypowie. żyta.....	63000 121000	
Wypowie. okowity.....	640000	
Kurs wal: trowsli		
Amerykany.....	73 74	
Rosyjskie pap.....	72 73	

Wiadomości miejscowe i pocztne.

Poznań, 2 maja. Piszą nam z prowincyi: Sp. ks. Jan Leopold Gawrecki, dziekan i proboszcz Rogoziński, urodził się w Trzeczanie w powiecie Czarakowskim z rodziców Jana Krzysztofa i Krystyny z Brunków. Rodzice przenieśli się, gdy dzieckiem był jeszcze, na stałe mieszkanie do Bydgoszczy, gdzie ojciec jego objął urząd. W Bydgoszczy odbył sp. zmarły elementarne i gimnazjalne wykształcenie. Z profesorów swych tutejszych szczególność w wielką wdzięcznością wspominał profesora Rakowskiego. Mając 18 lat, złożył popis dojrzałości, i udał się na uniwersytet najprzód do Berlina, a później do Wrocławia, gdzie z całą energią i młodzieńczym zapalem oddawał się mianowicie studyum języków starożytnych greckiego i łacińskiego, jako i filozofii i historii. To był ulubiony jego studia, których do śmierci nie zaniedbywał. Po czterolletnim atoli pobycie na uniwersytetach, pod wrażeniem uwieźnienia sp. arcybiskupa Dunina, poczuł w sobie pociąg do stanu duchownego. W r. 1840 wstąpił do seminarium duchownego w Poznaniu. W dwa lata potem złożył popis i przeniosł się do seminarium w Gnieźnie, gdzie w r. 1843 wyświęconym został na kapłana przez ks. biskupa Brodziszewskiego. Władza duchowna powołała go najprzód na wikariego do Trzeczana, później na kapłana do domu poprawy do Rawicza. Ztąd zwołano go na wikaryusza i koadjutora choroby złozonego ówczesnego proboszcza w Pile sp. ks. Busse. W r. 1846 powołano go na dyrektora seminarium nauczycielskiego w Paradyżu. W r. 1857 gdy zawałowało probostwo Rogozińskie, uzyskał prezente na nie od prześwietłej kapituły metropolitalnej w Poznaniu. Tradowano mu jej dnia 24 marca 1857 r., a 22 kwietnia 1858 został na toż ben. ficium kanonicznie instytuowanym. Dnia 30 lipca 1861 r. nominowała sp. ks. Gawreckiego władza duchowna wicedziekanem, a 6 lutego 1862 r. aktualnym dziekanem dekanatu Rogozińskiego; później nieco rzeczywistym cenzorem ksiąg duchownych mianowanym został. Lecz nietylko władza duchowna, ale i cywilna przysłała mu Dzieła do rewizyi, poznawszy w nim znakomitego pedagoga. W Rogoźnie założył i utrzymywał własnym prawie kosztem szkołkę wyższą katolicką. W r. 1864 wybrano sp. zmarłego ks. Gawreckiego posłem na sejm berliński. W ostatniej kadencji sejmowej wybrano go do komisyi edukacyjnej, gdzie byłby niewątpliwie miał pole rozwinięcia całego jego zasobu wiadomości i doświadczenia na polu pedagogicznem, gdyby rozwiązanie sejmu temu nie było przeszkodząco. Organizacyę biał serca, który w ostatnim roku jego życia znacznie się rozwinął poczał, powalił go o łóżko boleści, z której go znakomita i najtroskliwsza pomoc lekarska, jak dra Fricricha w Berlinie i dra Cichońskiego w Rogoźnie, wyleczyć już nie zdołała. Umarł spokojnie, z wszelką przytomnością o godzinie 5 po obiedzie dnia 21 kwietnia. Pokój jego duszy!

Poznań, 2 maja. Profesorowie tutejszej miejskiej szkoły realnej przedstawili się wczoraj w południe Najprzewiedniejszemu Aroyastertowi, który po południu zwiędził zakłady naukowe pp. Urszulanki i Sercańek.

Dowiadujemy się, że dyrekcyja Kółka Towarzyskiego w Poznaniu postanowiła celem uprzyjemnienia członkom pory latowej urzędzić w miesiącu maju i czerwcu trzy koncerty w Parku Wiktoryi, z których pierwszy podobno odbędzie się w św. Stanisława.

Z Wschowy, 29 kwietnia piszą: W leżąc o 1 1/2 mili od tutejszego miasta, wsi S. mieszkał stelmach Fiebig, który dla swej poczciwości i pilności dawniej ogólnie był szanowany, lecz dla niesnasków familyjnych oddał się na ozłatu piąnstwu. W skutek tego poniewierali go i żona i dzieci, mianowicie też syn najmłodszy, przeciw któremu wytoczone zostało z tego powodu śledztwo. Nareszcie postanowiła żona i syn drugi zamordować ojca, co tén dokonali w poniedziałek dnia 23 m. z. w nocy. Po zamordowaniu starca, powiesili go zloczyzcy, poczem dom opuścili. Nazajutrz zaś udała się żona do sołtysa, donosząc mu, iż mąż jej się powiesił. Lecz rychło odkryto zbrodnię a zbrodniarzy uwieziono. Następnę zaś już srody przyznał się syn otwarcie, iż ojca swego z pomocą matki zamordował.

Na rzecz dotkniętych głodem w Galocyi złożyli: P. Z. G. z Śmiełowa 10 tal., Ogółem z dawniejszemi 86 tal. 20 sgr. 7 fen.

Na rzecz pogorzałych w Jerzycach złożyli: P. Z. G. z Śmiełowa 5 tal. Ogółem z dawniejszemi 97 tal. 15 sgr.

Na rzecz pogorzałych w Kurniku wpłynęło od p. Z. G. z Śmiełowa 5 tal. Ogółem z dawniejszemi 37 tal. 15 sgr. — Dla pogorzałych w Jerzycach nadesłano podpisaniem różną odzież, składającą się z sukien mekch i żeńskich, spodni, wstętek, spodników, kaftaników, pończoch, obuwia, kapeluszy, czapek itp. dla dorosłych i dzieci, tudzież nieco pościeli; mianowicie zaś dali: 1) Grunwald, chirurg powiatowy, 2) N. N. 3) Louis Loewinson 10 stróżaków i 10 poduszek, 4) N. N. (czamarkę), 5) Langner, 6) Kupiec Liszkowski, 7) Hermann Bielefeld, 8) Graebe, radca sadu apelacyjnego, 9) Dzieci kupca M. Breslauera, 10) Kupiec Juliusz Briske, 11) Radca rejencyjny Stoeckel, 12) N. N. 13) Gimnazysta Ogiński, 14) Kupiec Goetz Cohn, 15) N. N. (surdut), 16) Hrabia Schleinitz, 17) N. N. 18) Brojewska, 19) Miecznik Berthelm, 20) N. N. 21) Radca intendantury Lampel, 22) Aptekarz A. Pfuhl, 23) Porucznik Schultz, 24) Ritschel, nauczyciel wyższy, 25) Dzieci majora Dalitz, 26) Restaurator Ellert, 27) Księgarz Heime, 28) Grabowska, właścicielka dóbr, 29) Zembach, radca przy sprawiedliwości, 30) Kupiec Lange, 31) Księgarz Merzbach, 32) Prokurator Schmieden, 33) Rodzeństwo Herrmann, 34) Radca sadu apelacyjnego Siecken, 35) W. J. Spodek, poduszke, koldre itp., 36) Adolf Lichtenstein, 37) Kapitanowa Geisler, 38) N. N. 39) Kupcowa Lipschutz, 40) Słózarz H. Schneider, 41) Szoldriska, właścicielka dóbr, 42) Doktor Jaffé, 43) R. F. 44) N. N. 45) Pani N. (dwa materace z poduszka, dwie koldry), 46) Pani Świnarska z Golaszyna, 47) Pani Koszulska z Wargowa, 48) P. Sarasin z Janikowa, 49) N. N. 50) Właściciel dóbr Beuther, 51) Pani Wunsch, 52) J. S. w Buku, 53) Przew radcy miejskiego Bergera z Kłody, 54) N. z Miejskiejgórki (Pułto sign. V. M 381 dla jednej najbliżej rodziny), 55) Z drukarni Deckera, 56) Lange, 57) Panna Schneider, 58) Pani doktorowa Nieszczotta, 59) Magner, 60) N. N. 61) R. J. 62) N. N. 63) Właściciel dóbr Szaniacki w Boguszynie, 64) Kupiec Leitgeber, 65) Nietrzepkowski, 66) N. N. z Robakowa, miech niedartego pierza.

Wszystkie od powyższych osób nadesłane, jako tén panu nauczycielowi Kałkowskiemu oddane przedmioty, zostały (wyjąwszy pułdo pod nr. 54, które odebrała rodzina Marcina Kubisiaka, składająca się z 9 głów), przez komitet rozgotunkowane na każdą pogorzałą rodzinę, według ilości dusz rozdzielone i dnia wczorajszego rozdane. Dziękując serdecznie imieniem parafian moich nieszczęśliwych wszystkim litoficiwym dawcom, proszę oraz i innych, ażeby pospieszyli z wszelką odzieżą i pościelą dla pogorzelców, bo wielu nie wytrzymało prócz życia i przyrodziwku, który mieli na sobie, a liczba tych nieszczęśliwych przechodzi tysiąc. — Poznań, dnia 30 kwietnia 1866.

Ks. Bażyński.

Fryzury paryskie. Jakas Paryżanka tak opisuje w ponownym liście nowomodne stroje głów niewieścich w Paryżu: Głowa elegancki najświetlejszy mody jest prawdziwym muzeum osobliwości; widzisz na niej bowiem to złote agrafy, to drogic kamienie, to woltizy lub muszki, to sztuki złota lub girlandy z kwiatów, niekiedy zaś wszystko to naraz. Na czole jej pierścienia się niezlizcone loczki, naturalnie na innę wyrosłe głowie. Nawet potwórny Kaliban w Szeksplira „Burzy“ leka się przemienienia w małgę daleką, że ma fatalnie małe czolo, a panie nasze przeciwnie wszelkich dokładają starań, aby najpiękniejszą część twarzy ludzkiej — czolo — o ile możności zmniejszyć i zasłonić! Na szyje ich spada potężny sznemon, który zamiast kryć się wstydliwie w oczki misterniej siatki, dziko i fantastycznie się rozczarna. Między te dwie kończyny arcydzieła fryzjerskiego wsadzają sobie dany jakiś figiel, co nie jest ani okrągły, ani tén trój- lub czworograniasty, i w języku ich nosi miano kapelusza. Najważniejszym artykułem handlu francuskiego jest dowóz jasných włosów, których dostarczają Niemcy. Rude peruki już wyszły z mody. Fryzjerzy nabrali teraz niemal znaczenia meżów stanu. Dawają „audyencye“ i „przyjmują suplikantki“, które dostąpiły zaszczytu napisania się poprzednio na listce dziennęj. Przy przyjęciu „artysta włosów“ nie pyta się dam, jak sobie życzą, być ufrone, lecz z precyzją generała, objawia im swój plan i wykonują go, nie przyjmując żadnych poprawek lub uwag. Szczotki i grzebienie w ostatnim kacie spyalni; modna elegancja straciłaby natychmiast reptacyę, gdyby własną nieumiejętną ręką próbowała się czesać. Nawet ubogie robotnice i szwaczki każą sobie za 50 cent. trefić włosy iże ciężko zapracowany grosz kupują sznemony, które potem dumnie na swych główkach noszą.

Przy dzisiejszem dalszém ciągnięciu 4 klasy 133 król. loteryi klasowej padły 2 główne wygrane po 10,000 tal. na nr. 16,719 i 47,858.

2 wygrane po 5000 tal. na nr. 1185 i 73,358.

4 wygrane po 2000 tal. na nr. 43,504 43,342 68,579 i 92,707.

39 wygrane po 1000 tal. na nr. 449 1078 11,919 20,501 21,072 21,374 24,394 26,021 33,980 34,597 34,632 44,963 45,262 48,517 50,797 50,813 51,456 55,027 61,906 65,578 68,039 70,761 73,259 74,370 74,742 74,909 76,449 78,174 78,667 79,280 81,392 85,020 85,694 86,991 86,991 88,007 90,071 91,277 91,330 i 92,670.

59 wygranych po 500 tal. na nr. 1476 1870 3428 3616 5160 7238 7799 8675 11,538 12,692 13,016 13,884 16,740 17,462 18,418 19,647 20,321 22,719 25,149 25,638 27,167 30,383 31,220 31,159 33,183 33,241 33,342 34,345 35,434 39,364 47,319 45,519 48,366 51,147 53,774 57,986 60,392 65,396 66,099 69,881 72,639 72,935 72,939 73,151 74,329 80,418 81,479 82,009 84,320 85,148 85,405886,914 87,392 87,936 89,385 91,857 93,491 93,925 i 94,426.

62 wygranych po 200 tal. na nr. 564 1013 4009 4170 4479 6527 7328 7836 10,133 13,908 13,066 19,086 20,523 21,465 21,517 25,350 26,713 28,503 28,564 29,961 31,634 31,657 33,785 34,754 35,151 37,010 42,078 44,054 45,813 46,836 47,153 47,519 48,431 49,160 49,222 49,780 49,905 52,634 52,974 57,786 63,446 64,267 65,621 65,853 66,461 66,546 67,841 68,529 73,361 73,480 74,306 75,628 80,055 80,511 83,660 84,958 87,267 88,029 90,084 91,092 i 94,922.

Berlin, 1 maja 1866.

Król. jen. dyrekcyja loteryi.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Fabryki w Opoczynskiem. Na końcu fabryk Przesuchskich jest walcownia blachowa, założona podług planów p. Pretschera i wykonana w fabryce Białogon. Jest to najdawniejsza przywata walcownia blachowa. Produkcyja blachy wynosi do 6000 centnarów rocznie, powiększając części wymiarów grubszych. Przes

